

Vážený pan
předseda vlády ČR
RNDr. Petr Nečas
Vláda ČR
Nábřeží Edvarda Beneše 4
118 01 Praha 1

V Praze dne 1. 7. 2011
Č.j.: SKIP 10/2011

Vážený pane předsedo vlády,

obracíme se na Vás ve věci Projektu internetizace knihoven (dále jen PIK). Jedná se o projekt, který vznikl na půdě Ministerstva informatiky na základě usnesení vlády v roce 2004 a následně byl delimitován do kompetence Ministerstva vnitra. Cílem tohoto projektu je zejména:

- vytvořit alternativní nabídku míst veřejného přístupu k internetu v knihovnách na území celé ČR plošně pro všechny skupiny obyvatel,
- vytvořit podmínky pro zvyšování informační gramotnosti a řešení problému („digital divide“) s důrazem na skupiny ohrožené sociálním vyloučením (senioři, zdravotně postižení, matky s dětmi, děti a další),
- umožnit obyvatelům prostřednictvím sítě knihoven přístup ke speciálním informačním zdrojům a e-learningu pro potřeby školního i celoživotního vzdělávání,
- umožnit obyvatelům ČR i obyvatelům EU přístup k evropskému kulturnímu dědictví v on-line prostředí prostřednictvím Evropské digitální knihovny a dalších zdrojů v oblasti knihoven, muzeí a archivů,
- zajistit dosažitelnost informačních zdrojů, které jsou k dispozici pomocí dálkového přístupu s využitím ICT, a rozšířit možnosti přístupu obyvatel k informacím z veřejné správy,
- umožnit vnitřní komunikaci sítě poboček jednotlivých knihoven a regionálních systémů knihoven,
- odstranit negativní faktory omezující potenciál regionů a stabilizaci obyvatelstva v odlehlých lokalitách,
- vybudovat informační infrastrukturu knihoven, která rozšiřuje a zkvalitňuje služby uživatelům nezávisle na tom, zda žijí v malé obci nebo ve městě.

Prostřednictvím PIK je v současné době připojeno k internetu cca 3500 knihoven v menších obcích a městech, což je více než polovina veřejných knihoven. V osmi krajích byl tento projekt navázán na projekty podpory internetizace knihoven financované z evropských strukturálních fondů (SROP).

Podle dostupných informací se Ministerstvo vnitra rozhodlo tento projekt okamžitě a bez náhrady ukončit. Na jednání 27.6.2011 u prvního náměstka ministra vnitra Jaroslava Hrušky bylo konstatováno, že PIK bude okamžitě a bez náhrady zrušen, protože není prioritou Ministerstva vnitra, neboť se nedostávají finanční prostředky na mzdy policistů.

Důsledkem zrušení PIK bude zejména:

- Podstatné části obyvatel ČR bude omezen přístup k internetu. Dostupnost internetu v domácnostech se v ČR pohybuje kolem 60%, což je pod průměrem států Evropské unie. Rovněž platí, že není zajištěna všeobecná dostupnost internetu ve všech lokalitách a místech ČR. Přibližně 350 knihoven bylo nutno napojit pomocí satelitu, protože v uvedených lokalitách nebyla dostupná pevná síť s odpovídajícími parametry.
- Internet v knihovnách využívá cca 3 mil. návštěvníků za rok. Nejčastějšími uživateli internetu v knihovnách jsou děti, senioři, ženy v domácnosti, nezaměstnaní, ale také stále častěji národnostní menšiny. Knihovny jsou v ČR sítí, která každému garantuje rovný a bezplatný přístup k internetu. OSN i EU považují přístup k internetu za jedno ze základních práv každého člověka. Nejnovější evropská strategie (dokument Evropa 2020) má jednu z priorit – boj proti sociálnímu vyloučení určitých skupin obyvatel. Zvlášť je zdůrazňován boj proti „digital divide“ (digitální propast).
- Česká republika nebude moci splnit řadu cílů, které definuje evropská strategie Evropa 2020.
- Podstatné části obyvatel ČR bude omezen přístup k veřejným knihovnickým a informačním službám, protože bude narušen provoz regionálních automatizovaných knihovnických systémů.
- V historicky krátké době bude digitalizovaná veškerá tisková produkce vydaná na území ČR (knihy, noviny, časopisy). Výsledky tohoto úsilí nebude možné s ohledem na ochranu autorských práv zpřístupnit volně na internetu. Jednou z možností je zpřístupnit autorsky chráněná díla na počítačích v knihovnách tak, aby každý měl přístup k tomu, co u nás bylo publikováno. Toto by mohlo být realizováno pomocí sítě knihoven. Ty ovšem musí mít k dispozici kvalitní připojení k internetu.
- Jsou vážné obavy z toho, že zrušení PIK bude pro mnohé obce podnětem ke zrušení knihovny. Toto nebezpečí bude reálné všude tam, kde vládne starosta či politická strana, která se domnívá, že „všechno je na internetu“. 23% českých dětí končí školní docházku se špatnou úrovní čtenářské gramotnosti, tj. neumí dobře číst a nerozumí textu. Patří nám v tomto ohledu jedno z nejhorších míst mezi zeměmi OECD i v EU. Rušení knihoven tomuto stavu rozhodně nepřispěje, stejně jako zvýšení DPH na knihy a časopisy.
- Zrušení PIK bez jakéhokoliv varování bude v mnoha ohledech necitlivým zásahem do rozpočtů knihoven a obcí. Zejména to bude kritické pro malé obce.
- Povinnost poskytnout obyvatelům bezplatný přístup k internetu je jedna z povinností knihoven, stanovených knihovním zákonem č. 257/2001 Sb. Pokud dojde k odpojení bez jakéhokoliv varování a dohody, potom bude v určitém okamžiku působit 3 500 knihoven v rozporu s knihovním zákonem.

PIK byl od svého vzniku součástí širšího projektu KIVS (Komunikační infrastruktura veřejné správy). Od okamžiku, kdy byl PIK převeden do kompetence Ministerstva vnitra, usilovalo Ministerstvo kultury o převod PIK do své kompetence. Cílem bylo především dosažení vyšší

efektivnosti a optimalizace rychlosti a kvality internetového připojení v závislosti na velikosti a funkci konkrétní knihovny, což v rámci KIVS nebylo možné. Nutno konstatovat, že minulé vedení Ministerstva vnitra převodu kompetencí PIK vždy v rozhodujícím okamžiku zabránilo. V uplynulých letech byla na PIK v rozpočtu Ministerstva vnitra alokována částka cca 131 mil. Kč ročně. V současné době se roční náklady na projekt pohybují kolem 90 mil. Kč.

Vážený pane předsedo vlády, obracíme se na Vás s naléhavou prosbou o přehodnocení záměru Ministerstva vnitra. Jsme si vědomi současné složité ekonomické situace, ale není možné, aby jedinou prioritou Ministerstva vnitra byly mzdy policistů. Vláda i všechny strany současné vládní koalice ve svých programových dokumentech prosazovaly v různých aspektech prioritní podporu vzdělanosti, rovnosti šancí, svobodnému přístupu k informacím, podporu inovací a výzkumu. Nic z toho nelze realizovat cestou omezování přístupu obyvatel k internetu a ke knihovnám. Navrhujeme, aby projekt PIK byl převeden do kompetence Ministerstva kultury a aby ministři kultury bylo uloženo optimalizovat a zefektivnit PIK tak, aby na jedné straně došlo k podstatné úspoře finančních prostředků a současně se dosáhlo kvalitnějšího připojení knihoven k internetu.

S pozdravem,

PhDr. Vít Richter
předseda SKIP ČR

Na vědomí:

Ministr vnitra
Ministr kultury
Asociace krajů ČR
Svaz měst a obcí ČR
Spolek pro obnovu venkova